

רש"י
ויתעבר ה' - נתמלא חמה: **למענכם** - בשבילכם, אתם גרמתם לי. וכן הוא אומר (תהלים קו לב) ויקציפו על מי מריבה וירע למשה בעבורם: **רב לך** - שלא יאמרו הרב כמה קשה והתלמיד כמה סרבן ומפציר. דבר אחר רב לך הרבה מזה שמור לך, רב טוב הצפון לך:

דברים פרק ג פסוק כו
ויתעבר יקנך בי למענכם
ולא שמע אלי ויאמר יקנך
אלי רב לך אל תוסף דבר
אלי עוד בדבר הנה:

בעל הטורים (שם)
רב לך - פי' אתה התחלת לספר בשבחי, רב הוא אצלך וגדול ממך מלספר בו. ד"א הרב שלך וגדול ממך, והוא אדם הראשון, על ידו נקנסה מיתה לכל ואי אפשר לך להנצל ממנה. ד"א רב לך. הרבה פעמים עשית כנגדי. אמרת שלח נא ביד תשלח (שמות ד, יג) ולמה הרעותה (שם ה, כב) הצאן ובקר (במדבר יא, כב) והסלע (שם כ). אי אפשר לי לסבול לך יותר. ד"א אפילו בדבר המועט שאתה עושה שלא כהוגן, הוא רב לך לפי חכמתך. ד"א בזה יודע שרב לך, כי אני רבך כי כמה פעמים נצחתני ועתה לא תוכל לנצחני. ד"א רב לך אתה יש לך רב ויכול להתיר נדרך אבל אני אין לי רב שיתיר שבועתי שנשבעתי לכן לא תביאו (במדבר כ, יב). ד"א הגיע השעה שיש לך רב, כי כבר הגיע זמנו של יהושע ואין רבנותו ניכר בעודך חי. ד"א אל תירא ממלאך המות כי הרב שלך יעסוק בך. ד"א רב לך. הרבה טובות מתקונים לך, מה רב טובך אשר צפנת ליראיך (תהלים לא, כ):

רש"י
לא תספו - כגון חמש פרשיות בתפילין
חמשת מינין בלולב וחמש ציציות, וכן
ולא תגרעו:

דברים פרק ד פסוק ב
לא תספו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם ולא תגרעו
ממנו לשמור את מצות יקנך אלהיכם אשר אנכי מצוה
אתכם:

רש"י
(ג) **רב לכם** - הרבה יותר מדאי לקחתם לעצמכם גדולה: **כלם קדושים** - כולם שמעו דברים בסיני מפי הגבורה: **ומדוע תתנשאו** - אם לקחת אתה מלכות לא היה לך לברר לאחיך כהונה, לא אתם לבדכם שמעתם בסיני אנכי ה' אלהיך (שמות כ ב), כל העדה שמעו:
(ו) **זאת עשו קחו לכם מחתות** - מה ראה לומר להם כך, אמר להם בדרכי הגוים יש נימוסים הרבה וכומרים הרבה ואין כולם מתקבצים בבית אחד, אנו אין לנו אלא ה' אחד, ארון אחד ותורה אחת ומזבח אחד וכהן גדול אחד ואתם מאתים וחמישים

במדבר פרק טז
(ג) ויקהלו על משה ועל אהרן ויאמרו אלהם רב לכם פי כל העדה כלם קדושים ונתוכם יקנך ומדוע תתנשאו על קהל יקנך: (ד) וישמע משה ויפל על פניו: (ה) וינדב אל קרח ואל כל עדתו לאמר בקר וידע יקנך את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו ואת אשר בחר בו יקריב אליו:
(ו) זאת עשו קחו לכם מחתות קרח וכל עדתו:
(ז) ותנו בהן אש ושימו עליהן קטרת לפני יקנך מחר והיה האיש אשר יבחר יקנך הוא הקדוש רב לכם בני לוי:

איש מבקשים כהונה גדולה, אף אני רוצה בכך, הא לכם תשמיש חביב מכל, היא הקטרת החביבה מכל הקרבנות וסם המות נתון בתוכו שבו נשרפו נדב ואביהוא, לפיכך התרה בהם והיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש, כבר הוא בקדושתו. וכי אין אנו יודעים שמי שיבחר הוא הקדוש, אלא אמר להם משה הריני אומר לכם שלא תתחייבו, מי שיבחר בו יצא חי, וכולכם אובדים: **מחתות** - כלים שחותין בהם גחלים ויש להם בית יד:

(ז) **רב לכם בני לוי** - דבר גדול אמרתי לכם. ולא טפשים היו שכך התרה בהם וקבלו עליהם לקרב, אלא הם חטאו על נפשותם, שנאמר את מחתות החטאים האלה בנפשותם. וקרח שפקח היה מה ראה לשטות זה, עינו הטעתו, ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו, שמואל ששקול כנגד משה ואהרן. אמר בשבילו אני נמלט, וכ"ד משמרות עומדות לבני בניו כולם מתנבאים ברוח הקודש, שנאמר (ד"ה א' כה, ה) כל אלה בנים להימן, אמר אפשר כל הגדולה הזאת עתידה לעמוד ממני ואני אדום, לכך נשתתף לבוא לאותה חזקה, ששמע מפי משה שכולם אובדים ואחד נמלט. אשר יבחר ה' הוא הקדוש, טעה ותלה בעצמו, ולא ראה יפה, לפי שבניו עשו תשובה, ומשה היה רואה. תנחומא: **רב לכם** - דבר גדול נטלתם בעצמכם לחלוק על הקב"ה:

מסכת סוטה דף יג ע"ב

מי לנו גדול ממשה וכו'. (דברים ג) ויאמר ה' אלי רב
 לך - א"ר לוי: ברב בישר, ברב בישרוהו; ברב בישר -
 (במדבר טז) רב לך, ברב בישרוהו - רב לך. דבר
 אחר: רב לך - רב יש לך, ומנו? יהושע. דבר אחר: רב
 לך - שלא יאמרו הרב כמה קשה ותלמיד כמה סרבן.
 וכל כך למה? תנא דבי ר' ישמעאל: לפום גמלא
 שיחנא.

רש"י

ברב בישר - את בני מחלקותו רב לך בני לוי
 והקב"ה מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה
 ונענש באותה מדה. **רב יש לך** - הגיע מלכותו
 של יהושע ואין לך מלכות נוגעת בחבירתה.
ד"א רב לך - די לך אל תרבה בבקשה שלא
 יאמרו הרב כמה קשה שאינו שומע לתלמיד
 ותלמיד כמה סרבן מפציר ולשון חכמים הוא
 כך היו מסרבין בו לישא את בת אחותו
 בנדרים (ד' סג): היו מסרבין בו שיאכל עמו בשבועות (דף כג:). **לפום גמלא שיחנא** - לפי כח הגמל
 מרבין במשאו אף כאן לפי צדקתו מדקדק אחריו.

שמות רבה פרשה מג

[ה] אמר ריב"ל בשם רשב"י פתח של תשובה פתח לו הקב"ה (שמות כ) אנכי ה' אלהיך בסיני למשה,
 בשעה שעשו ישראל העגל היה משה מפייס את האלהים ולא היה שומע לו, אמר לו אפשר שלא נעשה
 בהם מדת הדין על שבטלו את הדיבור, אמר משה רבון העולם כך אמרת בסיני אנכי ה' אלהיך
 אלהיכם לא נאמר לא לי אמרת שמא להם אמרת ואני בטלתי את הדבור אתמהא לי, הוי ויחל משה
 וגו', אר"ש דסכנין בשם ר' לוי לפיכך חזר וכתבה בלשון רבים (ויקרא יט) אני ה' אלהיכם, וכן בכל
 המצות אומר אני ה' אלהיכם ולא אמר עוד אני ה' אלהיך.

Rabbi Brovender's Shiur is sponsored by Dr. Bernard & Robin Cohen

Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts, or to sign-up to receive sources in advance.

Visit www.WebYeshiva.org to sign up for the completely free Elul Zman in
 Rabbi Brovender's fully interactive, online Yeshiva.